

Genel Muhasebe Dersi Etkinliğinin Ölçülmesi

İsa KILIÇ¹

¹ İskenderun Teknik Üniversitesi, isakilic27@gmail.com, 0000-0001-7406-2245

Özet

Hazırbulunuşluk seviyesi, bir katılımcının ilgili dersin öğretimine başlamadan önce o kişinin o ders hakkındaki bilgi seviyesidir. Öğretim müfredatları uygulamaya geçilmeden önce ders öğretim elemanlarınca o dersin katılımcılarının hazırbulunuşluk seviyelerinin belirlenmesi okutulacak derslerin amacına ulaşmasına katkı sağlayacaktır. Çalışmada öğrencilerin genel muhasebe dersi hazırbulunuşluk seviyelerinin belirlenerek belirlenen bilgi seviyeleri ile dönem sonu bilgi seviyeleri karşılaştırılmış olup okutulan dersin öğrenciler tarafından kavranılma seviyelerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda öğrencilere uygulanan likert tipi 25 önermeli anket 5 alt gruba ayrılmıştır. Her bir alt grup; cinsiyet, öğrencilerin bir iş yerinde daha önceden veya mevcut durumda çalışıp çalışmama durumu, öğrencilerin mezun olduğu lise türü ve öğrencilerin daha önceden farklı bir eğitim adı altında muhasebe dersi alıp almama değişkenlerine göre parametrik testlerle analiz edilmiştir. Öğrencilerin muhasebe bilgi seviyelerinin; dönem sonunda, dönem başı hazırbulunuşluk seviyelerine göre arttığı, öğrencilerin muhasebe bilgi seviyelerinin cinsiyete göre bir farklılık göstermediği, öğrencilerin muhasebe bilgi seviyelerinin daha öncesinde veya mevcut durumda herhangi bir işyerinde çalışanlarda anlamlı ve pozitif yönlü bir farklılık gösterdiği gibi sonuçlara ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Hazırbulunuşluk Seviyesi, Öğretim Müfredatı, Genel Muhasebe Dersi

Measuring the Activity of General Accounting Course

Abstract

Readiness level is the level of knowledge of a participant about that lesson before he/she starts teaching the relevant lesson. Determining the readiness level of the participants of the course by the course instructors before the curriculum is put into practice will contribute to the achievement of the purpose of the courses to be taught. In the study, the general accounting course readiness levels of the students were determined and the determined knowledge levels were compared with the end-of-term knowledge levels. It is aimed to determine the level of comprehension of the taught course by the students. In line with the determined purpose, the Likert-type questionnaire with 25 propositions applied to the students was divided into 5 subgroups. Each subgroup; The variables were analyzed by parametric tests according to gender, whether the students worked in a workplace before or in the current situation, the type of high school from which the students graduated, and whether the students had taken an accounting course under a different education name before. Accounting knowledge levels of students; increased at the end of the period according to the readiness levels at the beginning of the period. The accounting knowledge levels of the students did not differ according to gender. There was a significant and positive difference between the accounting knowledge levels of the students before or in those who worked in any workplace in the current situation.

Key Words: Readiness Level, Teaching Curriculum, General Accounting Course

Atıf için,

Kılıç, İ. (2023). Genel Muhasebe Dersi Etkinliğinin Ölçülmesi. *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 5(2), 34-43. doi: 10.56493/nkusbmyo.1277680

1. Giriş

Ülkemizde uygulanan yükseköğretim programlarında öğrenciler, kendi seçmiş oldukları bir alanda belirli bir mesleki eğitim almaktadırlar. Bu mesleki eğitime tabi tutulan öğrencilerin tamamı lise eğitimlerini Anadolu lisesi, fen lisesi, ticaret veya mesleki teknik gibi liselerde görmüş olup aynı yükseköğretime geçiş sınavına tabi tutularak yükseköğretime geçiş yapmaktadır. Öğrenciler; uygulanan mevcut sistemde temel yeterlilik testi puanı ile önlisans, alan yeterlilik testi puanı ile de lisans programlarını tercih etmektedir. Önlisans düzeyinde bir programa temel yeterlilik testi sonucu ile yerleşen öğrenciler farklı lise müfredatları ile liseden mezun olsa da yükseköğretimde aynı mesleki eğitim müfredatına tabi tutularak mesleki eğitime başlamaktadır. Bu aşamada öğrencilerin özellikle mesleki veya teknik dersler konusundaki dersler ile ilgili hazırbulunuşluk seviyeleri ile bu derslere olan ilgi seviyeleri önem arz etmektedir.

Hazır bulunuşluk eğitim dünyası içinde sürekli araştırılan ve üzerine çalışmalar yapılan bir konudur. Hazır bulunuşluk (readiness) kavramı ilk kez 1899'da Patrick tarafından kullanılmıştır. Patrick çalışmalarında bilişsel gelişim üzerinde durmuştur (Akt. Korkmaz, 2022:38; Kırca, 2007). Hazırbulunuşluk, belli bir öğrenme faaliyetini gerçekleştirmek için gerekli olan ön koşul davranışların kazanılmış olması hazırbulunuşluk seviyesi ise öğrencinin belirli bir konuya giriş seviyesidir ve konuyla ilgili ön bilgi ve tutumunu içerir (Yenilmez ve Kakmacı, 2008: 530). Hazırbulunuşluk düzeyinin tespit edilmesi ilk günden başlanarak bireyin okula yönelik bireysel ve karakteristik özelliklerine uygun olarak rehberlik yapılmasına, bireyin ihtiyaçlarının belirlenmesine ve bu ihtiyaçlara uygun bir şekilde plan, program ve hazırlık yapılmasına imkân sunar (Harman ve Çelikler, 2012:148). Hazır bulunuşluk düzeyi yüksek olan birey konuları daha çabuk kavrayarak konu ile ilgili yorum yapabilir. Birey konuyu ve konu ile ilgili kavramları öğrendiği için ödevleri kolaylıkla yapabilir; bir önceki konuyu iyi öğrendiği için sonraki konuyu öğrenmek için daha hazır hale gelebilir. Bu nedenle bireyin fiziksel ihtiyaçları karşılanarak, duygusal olarak ihtiyaç duyduğu sevgi ve ilgi gösterilerek hazır bulunuşluk düzeyi yüksek tutulmalıdır (Akt. Harman ve Çelikler,2012:148; Yenilmez ve Kakmacı, 2008). Tüm öğretim müfredatları uygulamaya geçilmeden önce ders öğretim elemanlarınca o dersin katılımcılarının hazırbulunuşluk seviyelerinin belirlenmesi okutulacak derslerin amacına ulaşmasına katkı sağlayacaktır.

Mesleki ve teknik dersler; fen, sağlık, teknik veya sosyal programlarda okutulan tüm programlarda yoğun bir müfredat halinde öğrencilere verilmektedir. Sosyal programların birçoğunda meslek dersleri bulunmaktadır. Bulunan meslek derslerinden en mühimi de muhasebe dersidir. Muhasebe dersi, bazı müfredatlarda genel muhasebe bazı müfredatlarda da finansal muhasebe olarak yer almaktadır.¹Genel Muhasebe dersi, lise eğitiminde ticaret lisesi müfredatlarında yer almakta olup diğer liselerden mezun olan öğrenciler lise eğitiminde böyle bir ders almamaktadır. Sosyal programlardan olan Muhasebe ve Vergi bölümünün en temel meslek dersi Genel Muhasebe dersidir. Genel Muhasebe dersi, Muhasebe ve Vergi bölümlerinde öğrencilerin ilk yarı yılında okutularak sonraki dönemler de bu dersin temel teşkil ettiği, bu dersin verdiği bilgi üzerine daha yoğun ve spesifik muhasebe dersleri ile eğitim müfredatları devam etmektedir.

Bu çalışmada Muhasebe ve Vergi bölümüne başlayan öğrencilerin

- ✓ Genel Muhasebe dersi hakkındaki hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenmesi,
- ✓ Öğrencilere okutulan Genel Muhasebe dersi dönem sonu bilgi düzeylerinin belirlenerek dönem başı hazırbulunuşluk düzeyleri ile karşılaştırılması,
- ✓ Okutulan muhasebe dersinin öğrenciler tarafından etkinliğinin konu bazlı belirlenmesi, amaçlanmaktadır.

2. Literatür Araştırması

Genel Muhasebe dersi yükseköğretim programları içerisinde önlisans ve lisans programlarında birçok programın müfredatında yer almaktadır. Bu ders hakkında yapılan ulusal ve uluslararası literatür araştırmasında bulunan çalışmaların bir kısmına aşağıda yer verilmiştir.

Simon (2007), Novak tarafından geliştirilen kavram haritalamanın muhasebe eğitimindeki faydalarının araştırıldığı çalışmada bireyin belirli bir bilgi alanına ilişkin anlayışının görsel, kavramsal olarak şeffaf bir grafik temsiline sağlamak için öğrenciler ve eğitimciler tarafından muhasebe tabanlı bir kavram haritasının nasıl oluşturulabileceği araştırılmış olup farklı yaş ve cinsiyetteki öğrenciler için yöntemin kullanılabilirliğinde anlamlı bir fark bulunmamakla birlikte, yöntemin, Asyalı öğrencilerin genellikle İngiliz öğrencilere nazaran daha yararlı olduğunun görüldüğü ifade edilmiştir.

Seethamraju (2010), bilgi teknolojilerinin muhasebe eğitimindeki rolünün ne olduğu ve muhasebe eğitiminde bilgi teknolojilerinin kullanımının araştırıldığı çalışmada; bilgi teknolojilerinin günümüz çağında yeterince geliştiği ancak bunların muhasebe eğitiminde yeterince kullanılmadığı ve teknolojik imkanlardan yararlanma düzeyinin düşük kaldığı, muhasebe eğitimi verilen kuruluşlarda REA (resources – events - agents), ağ güvenliği iş zekası gibi yazılım ve uygulamaların öğretilmesinin geleceğin muhasebecilerine katkı sağlayacağı belirtilmiştir.

¹ Çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde Genel Muhasebe olarak adlandırılacaktır.

Ferguson vd. (2011), muhasebe eğitimi, sosyalleşme ve iş etiği arasındaki ilişkinin lisans öğrencileri üzerindeki etkisinin araştırıldığı çalışmada hem üniversite öğrencilerinin hem de profesyonel muhasebe eğitimi alan kişilerin bu konulardaki görüşlerinin, hissedarların ihtiyaçlarına öncelik verilen bir Anglo-Amerikan işletme sahibi görüşleri açısından bilgilendirilme eğiliminde olduğunu gösterdiği, işletme sahibi yöneliminin ve görüşlerinin muhasebe mesleği öğrencileri için daha belirgin olduğu görülmüştür.

Aygün & Gerekan (2012), iki üniversitede muhasebe dersini ilk kez alan öğrencilerin derse ilişkin algılarını ve bu algıların dönem sonundaki durumunu araştırdıkları çalışmalarında; katılımcıların yaklaşık yarısının muhasebe dersine yönelik algılarının ve ilgi düzeylerinin dersin alındığı dönemin sonunda dönem başına kıyasla olumlu bir şekilde değiştiği, yine katılımcıların büyük bir bölümünün muhasebe dersinin diğer derslere oranla kendilerine artı bir çalışma yoğunluğu yüklediği gibi sonuçlara ulaştıklarıdır.

Yıldırım (2015), hukuk fakültesinde genel muhasebe dersi alan öğrencilerin bu derse dönük görüşlerini araştırdığı çalışmada cinsiyete göre başarı, kariyer, ödül, zaman, merak veya zevkli, zor, sıkıcı, motivasyon, bilgi, eğitici puan ortalamaları arasında bir farklılık bulunmadığı fakat öğrencilerin bekledikleri ve aldıkları ders notları bakımından kadın öğrenciler lehine anlamlı bir farkın bulunduğu belirtilmiştir.

Chan vd. (2016), muhasebe eğitiminde öğrencilerin içsel performansını ve motivasyonunun artırılabilmesi için bilgisayar programı (Principles Aren't That Hard (PATH)), geliştirilmiş olup bu programa dersin öğreniminde blackboard ve geleneksel kâğıt öğrenimi dahil edilerek sonuçları karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma sonucunda Blackboard ve geleneksel kâğıt ortamına göre PATH'in sistem kullanımını artıran en yüksek içsel motivasyona yol açtığı, içsel motivasyonun sistem kullanımı üzerindeki etkisinin ise algılanan faydada düşük olandan daha yüksek ve daha güçlü olduğunun görüldüğü belirtilmiştir.

Şeker & İşleyen (2018), muhasebe öğrenimini güçleştiren kavramların belirlenmesini ve bu kavramlara yönelik çözümleri araştırdıkları çalışmalarında; öğrencilerde oluşan kavram yanılgılarının cinsiyet, dersi alma durumları, mezun olduğunda muhasebe mesleğini seçmeleri, muhasebe derslerine çalışma sebepleri, muhasebe dersine çalışmak için harcanan haftalık süreleri ve öğrencilerin devam durumları değişkenleri bakımından anlamlı farklılık gösterdiği ifade edilmiştir.

Akpınar & Yıldız (2018), öğrencilerin muhasebe algılarını renk, hayvan, mevsim veya oyun gibi metafor kavramları aracılığıyla incelemiş olup muhasebenin katılan öğrencilerin her bir kategori için en yaygın olarak kullandıkları metaforlardan sırayla renk olarak siyah, hayvan olarak aslan (kaplan), mevsim olarak kış, oyun olarak saklambaç'ın muhasebe için en yaygın kullanılan metaforlar olduğu belirtilmiştir.

Akgün & Kıymaz Kıvraklar (2021), muhasebe öğretiminde kullanılan ders materyallerinden bilgisayar kullanımı, kullanılan sunum tekniklerinin dışında çağın gereksinimlerine uygun olarak bir sistem düşüncesi ve sistem dinamiği yaklaşımı kullanılarak bir model önerisinde bulunulması amaçlanmış olup derslerde konuların çoğu zaman parça parça anlatıldığından öğrencilerin gerçekleşen işlemlerin finansal tablolar ile ilişkisini bir bütün olarak göremediği sistem dinamiği yaklaşımında ise daha en başta gerçekleşen işlemlerin finansal tabloların hangisinde ve ne yönde bir etki oluşturabileceğinin görülmesinin mümkün olduğu, sistem düşüncesinde sistemin parçalarını ayrı ayrı anlamak yerine bu parçaların birbirleri ile olan ilişkilerini göz önünde bulundurarak problemlere çözüm arayan bir yaklaşım olduğu vurgulanmıştır.

Genel muhasebe dersi üzerine yapılan çalışmalar muhasebe literatüründe genişçe yer almaktadır. Bu çalışmaların ağırlıklı olarak öğrencilerin muhasebe dersine bakış açısı, bilgi teknolojilerinin muhasebe eğitiminde kullanımı ve müfredat modelleri üzerinde durulduğu görülmektedir. Ancak, öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyesinin belirlenmesi ve aynı öğrencilerin dönem eğitimi sonrasındaki muhasebe bilgilerinin konular bazında ölçülerek bu algının bir çıktıya dönüştürülmesi bu çalışmanın yapılması fikrini oluşturmuştur. Genel muhasebe eğitiminin dönem başı ve dönem sonu seviyelerinin karşılaştırılarak konu bazında eğitim seviyelerinin belirlenmesinin literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. Araştırma

3.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, öğrencilerin genel muhasebe dersi hazırbulunuşluk düzeylerinin belirlenerek bu bilgi seviyeleri ile dönem sonu bilgi seviyeleri karşılaştırılıp okutulan dersin öğrenciler tarafından kavranılma seviyelerinin belirlenmesini amaçlamaktadır.

3.2. Araştırmanın Kapsamı, Yöntemi ve Verilerin Analizi

Çalışmanın hedef kitlesini İskenderun Teknik Üniversitesi bünyesinde bulunan Muhasebe ve Vergi bölümlerine 2022-2023 öğretim yılında kayıt yaptıran öğrenciler oluşturmaktadır. Çalışmada araştırmanın amacına en uygun olan veri toplama yöntemi anket yöntemidir. Anket yöntemi, çok farklı türde veri toplamayı mümkün kılan, önceden belirlenmiş insanlara bir takım soru sorarak veri elde edilen sistematik bir veri toplama yöntemidir (Baş, 2013: 13). Araştırmada uygulanan anket içerisinde yer alan sorular iki bölümden oluşmaktadır. Ankette yer alan sorular araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Uygulanan anketin birinci bölümünde genel muhasebe dersi müfredatı içerisinde yer alan temel kavramlar ve yine ilgili ders içerisinde okutulan tüm konulara ait teknik kavramlardan yararlanılarak hazırlanan önermeler, ikinci bölümde ise katılımcıların demografik özellikleri, mezun oldukları liselerin

türü, herhangi bir iş tecrübelerinin olup olmadığına dair hazırlanan değişkenler yer almaktadır. Fiziki ortamda hazırlanan anket ilk olarak 2022-2023 öğretim yılı güz dönemi bölüm ilk derslerinde hem Dörtüol Meslek Yüksekokulu hem de İskenderun Meslek Yüksekokulu bünyelerinde bulunan Muhasebe ve Vergi bölümü öğrencilerine uygulanmış olup dönem başında uygulanan ankete iki yüksekokula kayıt yaptıran 120 öğrenciden 115'i katılım sağlamıştır. İlk aşamada ilk derslerde uygulanan bu anket ile öğrencilerin hazırbulunmuşluk seviyeleri belirlenmiştir. Aynı anket ikinci defa anılan öğretim dönemi son derslerinde aynı yüksekokullardaki aynı öğrencilere uygulanmış olup bu ankete de 110 öğrenci katılım sağlamıştır. Araştırmada kullanılan anketin 1. bölümünde yer alan 25 önerme 5'li likert ölçeği ile hazırlanmış, 25 önerme kendi içerisinde 5 alt gruba ayrılmıştır. Bu alt gruplardaki her bir grup için ayrı güvenilirlik analizi yapılmış ve Cronbach's Alpha 1. alt grup için 0,897, 2. alt grup için 0,871, 3. alt grup için 0,869, 4. alt grup için 0,894, 5. alt grup için 0,890 bulunmuştur. Cronbach's Alpha değerinin 0,8'den büyük olması 'iyi', 0,7'den büyük olması 'kabul edilebilir', 0,6'dan büyük olması 'orta derecede güvenilir', 0,6'dan küçük olması ise 'zayıf' olarak adlandırılır (Saruhan ve Özdemirci, 2016:196). Alpha değerinin yeterince yüksek görüldüğü ve bu sebeple araştırmada uygulanan anketin güvenilirlik derecesinin yüksek olduğu gözlemlenmiştir. Daha sonra elde edilen veriler normallik testine tabi tutulmuş olup verilerin normal dağılım gösterdiği görülmüştür. Normal dağılım gösteren verilerden iki değişkenli olan cinsiyet, daha önceden muhasebe eğitimi alınıp alınmadığı ve herhangi bir iş yerinde çalışılıp çalışılmadığına dair değişkenlere verilen yanıtlar "t" testi, ikiden fazla seçenek imkânı olan değişkenlerde ise öğrencilerin mezun olduğu lise ve yaş aralıkları gibi seçeneklere verilen yanıtlar "anova" testi ile analiz edilmiştir. Yapılan analizler sonucunda öğrencilere ait 6 demografik sorudan; cinsiyet, mezun olunan lise, daha önceden bir iş yerinde çalışılma durumu ve muhasebe dersi alınıp alınmadığı değişkenleri dönem başı ve dönem sonu uygulamalarında anlamlı sonuçlar yer almış olup yaş ve öğretim türünde uygulanan iki ankette de anlamlı sonuçlar elde edilmemiştir. Bu sebeple yaş ve öğretim türü değişkenlerinin analiz sonuçlarına yer verilmemiştir.

3.3. Araştırmanın Bulguları

Çalışma kapsamında uygulanan anket dönem başında ve dönem sonunda olmak üzere öğrencilere 2 defa uygulanmış olup her anketin bulguları alt gruplar özelinde karşılaştırmalı olarak alt alta ve ayrı ayrı tablolarda yer almaktadır.

Tablo 1: Öğrencilere Ait Demografik ve Betimleyici Bilgiler²

Demografik Değişkenler	Değişkenler	Frekans	Yüzde	X	S
Cinsiyetiniz	Kadın	67	58,3	1,42	0,49
	Erkek	48	41,7		
	Total	115	100		
Yaş	18-19	59	51,3	1,92	1,27
	20-21	33	28,7		
	22-23	8	7,0		
	24-25	3	2,6		
	26 +	12	10,4		
	Total	115	100		
Mezun Olduğunuz Lise Türü	Anadolu Lise	68	59,1	1,51	0,75
	Ticaret Meslek Lisesi	41	35,7		
	Anadolu İHL	6	5,2		
	Total	115	100		
Herhangi bir işyerinde önceden çalıştınız mı veya şu anda çalışıyor musunuz?	Evet	63	54,8	1,45	0,50
	Hayır	52	45,2		
	Total	115	100		
Eğitiminize Hangi Öğretim Türünde Devam Ediyorsunuz	Örgün	79	68,7	1,31	0,43
	2.Öğretim	36	31,3		
	Total	115	100		
Önceden lise, ön lisans, lisans, kurs veya seminer adı altında muhasebe dersi aldınız mı?	Evet	26	22,6	1,77	0,42
	Hayır	89	77,4		
	Total	115	100		

Tablo 1'e göre ankete katılan katılımcıların; %58,3'ünü kadın, %51,3'ünün 18-19 yaş grubu, %59,1'inin Anadolu lisesi, %54,8'inin daha önceden herhangi bir iş yerinde çalıştığı veya çalışmaya devam ettiği, %68,7'sinin ikinci öğretimde eğitimine devam ettiği, %77,4'ünün önceki eğitimlerinde, bir kurs veya seminer adı altında muhasebe dersi aldıkları görülmektedir. Bu betimleyici özelliklere bakıldığında öğrencilerin; ağırlıklı olarak kadınlardan oluştuğu ve daha çok kadın öğrenciler tarafından tercih edildiği

² Dönem sonrasında yapılan ankete 110 öğrenci katılım sağlamış olup ortalamaları anlamlı bir şekilde değiştirmedeği için ayrıca o verilere yer verilmemiştir.

algısı ile bir paralellik gösterdiği, büyük bir çoğunluğun 20 yaş altında olduğu ve öğrencilerin çok genç bir dönemde muhasebe ara elemanı olarak iş hayatına atılabilecekleri, muhasebe bölümüne gelen öğrencilerin yarıdan fazlasının bu bölüme önceden bir iş tecrübesinin olduğu ve çok büyük bir çoğunluğunun da bölüme gelmeden önceki dönemlerinde herhangi bir ad altında muhasebe dersi aldığı ve isteyerek geldikleri söylenebilir.

Tablo 2: Alt Grup 1 ve Önergeleri

Alt Grup 1	Alt Grup 1 İçerisinde Yer alan Önergeler
Öğrencilerin Muhasebenin temel kavramlarına vakıf olma seviyeleri ile muhasebe kavramının kendilerinde oluşturduğu ilk algı ve aşinalık düzeyleri	Muhasebenin ne olduğu hakkında bir bilgim vardır.
	Muhasebenin temel kavramları hakkında bilgim vardır.
	Varlık ve Kaynak kavramları hakkında bilgim vardır.
	Muhasebede kullanılan borçlu ve alacaklı kavramları hakkında bilgim vardır.
	Borçlu ve Alacaklı kavramları hakkında bilgim vardır.

Tablo 2'e göre araştırmaya dahil edilen öğrencilerin muhasebenin temel kavramlarına vakıf olma düzeyleri ile muhasebe kavramının kendilerinde oluşturduğu ilk algı ile aşinalık düzeyleri muhasebe kavramı ve temel muhasebe eşitliği önermeleri üzerinden belirlenmeye çalışıldığı görülmektedir.

Tablo 3: Alt Grup 1'in Dönem Öncesi ve Sonrası Analiz Sonuçları

Alt Grup 1								
Dönem Öncesi Hazırbulunuşluk Düzeyi Araştırma Sonuçları								
Değişkenler	N	X	Ss	Test	F	P	t	Sonuç
Cinsiyet				T Testi	1,648	0,202	-1,467	Anlamlı Fark Yok
Çalışma Durumu	115	3,05	0,84	T Testi	4,751288	0,031	1,885659	Anlamlı Fark Var
Muhasebe Dersi Alma				T Testi	0,280809	0,597	5,391	Anlamlı Fark Yok
Mezun Olunan Lise Türü				Anova	5,047	0,008	-	Anlamlı Fark Var
Dönem Sonu Araştırma Sonuçları								
	N	X	Ss	Test	F	P	t	Sonuç
Cinsiyet				T Testi	0,481	0,490	1,334	Anlamlı Fark Yok
Çalışma Durumu	110	3,83	0,94	T Testi	3,400	0,069	-0,473	Anlamlı Fark Yok
Muhasebe Dersi Alma				T Testi	0,856	0,358	-1,111	Anlamlı Fark Yok
Mezun Olunan Lise Türü				Anova	0,384	0,819	-	Anlamlı Fark Yok

Tablo 3'te alt grup 1 içerisinde yer alan önermelerin t ve anova testi analiz sonuçları yer almaktadır. Bu sonuçlara göre; öğrencilerin muhasebenin temel kavramlarına vakıf olma seviyeleri ile muhasebe kelimesinin kendilerinde oluşturduğu ilk algı ve bu kelimeye olan aşinalık düzeylerinin dönem öncesi hazırbulunuşluk seviyesinde ve dönem sonrasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Öğrencilerin daha öncesinde veya mevcut durumda herhangi bir işyerinde çalışıp çalışmadığı değişkeninin dönem öncesindeki hazırbulunuşluk seviyesinde anlamlı bir farklılık bulunurken dönem sonrasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Öncesinde herhangi bir eğitim döneminde muhasebe dersi alma durumu değişkeni açısından hem dönem öncesinde hem de dönem sonrasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemektedir. Mezun olunan lise türü değişkeni açısından dönem öncesi hazırbulunuşluk seviyesinde anlamlı farklılık tespit edilirken dönem sonrasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Öğrencilerin alt grup 1'de verdikleri cevapların ortalamaları incelendiğinde hem dönem öncesinde hem de dönem sonrasında "katılıyorum" seçeneğinin öğrenciler tarafından daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Üniversite eğitimine başlamadan önce veya mevcut durumda herhangi bir iş yerinde çalışan öğrencilerin hazırbulunuşluk seviyesinde anlamlı bir farkın görülmesi iş hayatının, öğrencilerde oluşan muhasebe bilincine ve muhasebenin temel kavramlarına olan katkılarının bir göstergesi olduğu düşünülmektedir.

Tablo 4: Alt Grup 2 ve Önergeleri

Alt Grup 2	Alt Grup 2 İçerisinde Yer alan Önergeler
Öğrencilerin tek düzen hesap planı, temel muhasebe eşitliği, kullanılan ticari defterler ve temel tablolar hakkındaki bilgi düzeyleri,	Tek düzen hesap planının ne olduğunu biliyorum.
	Yevmiye defterinin ne olduğunu biliyorum.
	Defter-i kebirin ne olduğunu biliyorum.
	Bilançonun ne demek olduğunu biliyorum.
	Gelir tablosunun ne demek olduğunu biliyorum.
	Envanter kavramının ne anlama geldiğini biliyorum

Tablo 4’te yer alan önermelerle öğrencilerin tek düzen hesap planı, temel muhasebe eşitliği ve muhasebede kullanılan ticari defterler ile temel finansal tablolar ve bu kavramlar hakkındaki bilgi seviyeleri ve algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 5: Alt Grup 2’nin Dönem Öncesi ve Sonrası Analiz Sonuçları

Alt Grup 2								
Dönem Öncesi Hazırbulunuşluk Düzeyi Araştırma Sonuçları								
Değişkenler	N	X	Ss	Test	F	P	t	Sonuç
Cinsiyet	115	2,74	,97	T Testi	1,346	,248	-1,098	Anlamlı Fark Yok
Çalışma Durumu				T Testi	5,308	,023	1,215	Anlamlı Fark Yok
Muhasebe Dersi Alma				T Testi	,491	,485	5,034	Anlamlı Fark Yok
Mezun Olunan Lise Türü				Anova	6,969	,001	-	Anlamlı Fark Var
Dönem Sonu Araştırma Sonuçları								
Değişkenler	N	X	Ss	Test	F	P	t	Sonuç
Cinsiyet	110	3,75	,93	T Testi	,754	,388	,837	Anlamlı Fark Yok
Çalışma Durumu				T Testi	4,001	,049	,241	Anlamlı Fark Var
Muhasebe Dersi Alma				T Testi	,299	,586	-,237	Anlamlı Fark Yok
Mezun Olunan Lise Türü				Anova	,862	,490	-	Anlamlı Fark Yok

Tablo 5’te alt grup 2 içerisinde öğrencilerin tek düzen hesap planı, temel muhasebe eşitliği, kullanılan ticari defterler ve temel tablolar konusundaki bilgi düzeyleri dönem öncesinde ve sonrasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin daha öncesinde veya mevcut durumda herhangi bir işyerinde çalışıp çalışmadığı değişkeninin dönem öncesindeki hazırbulunuşluk seviyesinde anlamlı bir farklılık bulunmazken dönem sonrasında anlamlı bir farklılık saptanmıştır. Öncesinde herhangi bir eğitim döneminde muhasebe dersi alma durumu değişkeni açısından hem dönem öncesinde hem de dönem sonrasında anlamlı bir farklılık gözlemlenmemektedir. Mezun olunan lise türü değişkeni açısından dönem öncesinde anlamlı bir farklılık saptanırken dönem sonrasında anlamlı farklılık saptanmamıştır. Öğrencilerin alt grup 2 önermelerine verdikleri cevapların ortalamaları incelendiğinde, dönem öncesinde “katılmıyorum” ve “kararsızım” seçeneklerinin daha fazla tercih edildiği, dönem sonrasında ise “katılıyorum” seçeneğinin daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin mezun oldukları lise eğitimi türüne göre dönem öncesi hazırbulunuşluk seviyesinde anlamlı bir farkın belirlenmesinde %35,7 (41 kişi) oranında ticaret meslek lisesi mezunu öğrencilerin lise eğitimi boyunca muhasebe ve muhasebenin alt disiplin alanlarında yer alan derslerin bir çıktısı olabilir.

Tablo 6: Alt Grup 3 ve Önergeleri

Alt Grup 3	Alt Grup 3 İçerisinde Yer alan Önergeler
Öğrencilerin bilanço hesapları üzerindeki bilgi düzeyleri,	Varlıkların (Aktiflerin) ne anlama geldiğini biliyorum.
	Kaynakların (Pasiflerin) ne anlama geldiğini biliyorum.
	Dönen varlıkların ne anlama geldiğini biliyorum.
	Duran varlıkların ne anlama geldiğini biliyorum.
	Kısa vadeli yabancı kaynakların ne anlama geldiğini biliyorum.
	Uzun vadeli yabancı kaynakların ne anlama geldiğini biliyorum.
	Öz kaynakların ne anlama geldiğini biliyorum.

Tablo 6’da yer alan önermelerle öğrencilerin bilanço hesapları; varlık, dönen varlık, duran varlık, kaynak, kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar ile öz kaynak hesapları ve kavramları hakkındaki bilgi seviyeleri ve algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 7: Alt Grup 3’ün Dönem Öncesi ve Sonrası Analiz Sonuçları

Alt Grup 3								
Dönem Öncesi Hazırbulunuşluk Düzeyi Araştırma Sonuçları								
Değişkenler	N	X	Ss	Test	F	P	t	Sonuç
Cinsiyet				T Testi	2,092	,151	-1,786	Anlamlı Fark Yok
Çalışma Durumu	115	2,49	1,11	T Testi	11,005	,001	1,063	Anlamlı Fark Var
Muhasebe Dersi Alma				T Testi	,349	,556	4,586	Anlamlı Fark Yok
Mezun Olunan Lise Türü				Anova	5,028	,008	-	Anlamlı Fark Var
Dönem Sonu Araştırma Sonuçları								
Değişkenler	N	X	Ss	Test	F	P	t	Sonuç
Cinsiyet				T Testi	,184	,669	1,205	Anlamlı Fark Yok
Çalışma Durumu	110	3,77	1,02	T Testi	2,263	,136	,521	Anlamlı Fark Yok
Muhasebe Dersi Alma				T Testi	5,199	,025	-1,743	Anlamlı Fark Var
Mezun Olunan Lise Türü				Anova	2,831	,030	-	Anlamlı Fark Var

Tablo 7’de alt grup 3 içerisinde öğrencilerin bilanço hesapları konusundaki bilgi düzeyleri dönem öncesinde ve sonrasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin daha öncesinde veya mevcut durumda herhangi bir işyerinde çalışıp çalışmadığı değişkeninin açısından dönem öncesinde anlamlı farklılıklar bulunurken dönem sonrasında anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Öncesinde herhangi bir eğitim döneminde muhasebe dersi alma durumu değişkeni açısından dönem öncesinde anlamlı bir farklılık olmazken dönem sonrasında anlamlı bir farklılık gözlenmektedir. Mezun olunan lise türü değişkeni açısından hem dönem öncesinde hem de dönem sonrasında anlamlı farklılıklar gözlemlenmektedir. Öğrencilerin alt grup 3 önermelerine verdikleri cevapların ortalamaları incelendiğinde, dönem öncesinde “katılmıyorum” ve “kararsızım” seçeneklerinin daha fazla tercih edildiği, dönem sonrasında ise “katılıyorum” seçeneğinin daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Öğrencilerin lise, ön lisans, lisans, kurs veya seminer adı altında muhasebe dersini almış olmasının dönem sonrası seviyelerinde anlamlı bir farkın görünmesi herhangi bir seviyede alınan dersin öğrencilere bilanço hesapları ile ilgili bir katkı sağladığı görülmektedir.

Tablo 8: Alt Grup 4 ve Önergeleri

Alt Grup 4	Alt Grup 4 İçerisinde Yer alan Önergeler
Öğrencilerin dönen varlık hesapları üzerindeki bilgi düzeyleri	Hazır değerlerin ne anlama geldiğini biliyorum.
	Hisse senetlerinin ne anlama geldiğini biliyorum.
	Çek ve senet kavramlarının ne anlama geldiğini biliyorum.
	Reeskontun ne anlama geldiğini biliyorum.
	Şüpheli ticari alacakların ne anlama geldiğini biliyorum

Tablo 8’de yer alan önermelerle öğrencilerin dönen varlık hesapları içerisinde yer alan hesap grupları ve kıymetli evrak kavramları hakkındaki bilgi seviyeleri ve algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 9: Alt Grup 4'ün Dönem Öncesi ve Sonrası Analiz Sonuçları

Alt Grup 4								
Dönem Öncesi Hazırbulunuşluk Düzeyi Araştırma Sonuçları								
Değişkenler	N	X	Ss	Test	F	P	t	Sonuç
Cinsiyet				T Testi	1,016	,316	-1,364	Anlamlı Fark Yok
Çalışma Durumu	115	2,59	,83	T Testi	,910	,342	-,157	Anlamlı Fark Yok
Muhasebe Dersi Alma				T Testi	,839	,362	3,322	Anlamlı Fark Yok
Mezun Olunan Lise Türü				Anova	,526	,592	-	Anlamlı Fark Yok
Dönem Sonu Araştırma Sonuçları								
Değişkenler	N	X	Ss	Test	F	P	t	Sonuç
Cinsiyet				T Testi	1,597	,210	,967	Anlamlı Fark Yok
Çalışma Durumu	110	3,58	,98	T Testi	,440	,509	1,199	Anlamlı Fark Yok
Muhasebe Dersi Alma				T Testi	,571	,452	-1,331	Anlamlı Fark Yok
Mezun Olunan Lise Türü				Anova	1,093	,366	-	Anlamlı Fark Yok

Tablo 9'da alt grup 4 içerisinde öğrencilerin dönen varlık hesapları içerisinde yer alan hesap grupları ve kıymetli evrak kavramları hakkındaki bilgi seviyeleri dönem öncesinde ve sonrasında cinsiyet, öğrencilerin daha öncesinde veya mevcut durumda herhangi bir işyerinde çalışıp çalışmadığı, öncesinde herhangi bir eğitim döneminde muhasebe dersi alma durumu ve mezun olunan lise türü değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin alt grup 4 önermelerine verdikleri yanıtların ortalamaları incelendiğinde, dönem öncesinde “katılmıyorum” ve “kararsızım” seçeneklerinin daha fazla tercih edildiği, dönem sonrasında ise “katılıyorum” seçeneğinin daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Bu sonuçlar, alt grup 4 içerisinde yer alan önermeler hakkındaki bilgi seviyelerinin dönem öncesinde düşük iken dönem sonrasında bu seviyelerinin arttığını göstermektedir.

Tablo 10: Alt Grup 5 ve Önermeleri

Alt Grup 5	Alt Grup 5 İçerisinde Yer Alan Önermeler
Öğrencilerin amortisman ile duran varlıklar ve yine bu grup içerisindeki bilgi düzeyleri	Amortismanların ne demek olduğunu biliyorum. Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların ne demek olduğunu biliyorum

Tablo 10'da yer alan önermelerle öğrencilerin amortisman kavramı, maddi ve maddi olmayan duran varlık kavram ve hesapları hakkındaki bilgi seviyeleri ve algıları belirlenmeye çalışılmıştır.

Tablo 11: Alt Grup 5'in Dönem Öncesi ve Sonrası Analiz Sonuçları

Alt Grup 5								
Dönem Öncesi Hazırbulunuşluk Düzeyi Araştırma Sonuçları								
Değişkenler	N	X	Ss	Test	F	P	t	Sonuç
Cinsiyet				T Testi	1,142	,288	-1,500	Anlamlı Fark Yok
Çalışma Durumu	115	2,29	,95	T Testi	3,801	,054	-,167	Anlamlı Fark Yok
Muhasebe Dersi Alma				T Testi	,490	,485	3,818	Anlamlı Fark Yok
Mezun Olunan Lise Türü				Anova	2,767	,067	-	Anlamlı Fark Yok
Dönem Sonu Araştırma Sonuçları								
Değişkenler	N	X	Ss	Test	F	P	t	Sonuç
Cinsiyet				T Testi	,188	,665	-,949	Anlamlı Fark Yok
Çalışma Durumu	110	3,74	,98	T Testi	,571	,452	1,239	Anlamlı Fark Yok
Muhasebe Dersi Alma				T Testi	,825	,366	-1,876	Anlamlı Fark Yok
Mezun Olunan Lise Türü				Anova	,446	,775	-	Anlamlı Fark Yok

Tablo 11’de alt grup 5 içerisinde öğrencilerin amortisman ile maddi ve maddi olmayan duran varlıklar konusundaki bilgi seviyeleri dönem öncesinde ve sonrasında cinsiyet, öğrencilerin daha öncesinde veya mevcut durumda herhangi bir işyerinde çalışıp çalışmadığı, öncesinde herhangi bir eğitim döneminde muhasebe dersi alma durumu ve mezun olunan lise türü değişkenleri açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Öğrencilerin alt grup 5 önermelerine verdikleri cevapların ortalamaları incelendiğinde, dönem öncesinde “katılmıyorum” seçeneğinin daha fazla tercih edildiği, dönem sonrasında ise “katılıyorum” seçeneğinin daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Bu sonuçlar, alt grup 5 içerisinde yer alan önermeler hakkındaki bilgi seviyelerinin dönem öncesinde düşük iken dönem sonrasında arttığını göstermektedir.

Araştırma kapsamında yapılan korelasyon analizi sonuçlarına göre, dönem öncesi öğrencilerin hazırbulunuşluk durumu ve dönem sonrası durumları beş alt grup içerisinde gruplar arasındaki önermelerle değerlendirilmiş aralarında pozitif yönlü ve anlamlı ilişkiler bulunmuştur. Alt gruplar arasındaki ilişkilerin katsayıları 0,6 ile 0,9 arasında değişmekte olup bu oranlar da gruplar arasında orta ve yüksek düzeyde korelasyonlar olduğunu, bu sonuçların da grupların birbirleriyle uyumlu ve tutarlı olduğunu, öğrencilerin muhasebe bilgi seviyelerinin farklı yönlerini yansıttığını göstermektedir.

4. Sonuç

Çalışmada; öğrencilerin genel muhasebe dersi hazırbulunuşluk seviyelerinin belirlenerek, bu bilgi seviyeleri ile dönem sonu bilgi seviyeleri karşılaştırılıp okutulan dersin öğrenciler tarafından kavranılma seviyelerinin konu bazlı belirlenmesi amaçlanmıştır. Belirlenen amaç doğrultusunda öğrencilere uygulanan anket 5 alt gruba ayrılmış olup her bir alt grup; cinsiyet, öğrencilerin bir iş yerinde çalışma durumu, mezun oldukları lise türü ve daha önceden muhasebe dersi alıp almama değişkenlerine göre parametrik testlerle analiz edilmiştir. Elde edilen sonuçlar genel olarak değerlendirildiğinde; öğrencilerin muhasebe bilgi seviyelerinin dönem sonunda, dönem başı hazırbulunuşluk seviyelerine göre arttığı, öğrencilerin muhasebe bilgi seviyelerinin cinsiyete göre bir farklılık göstermediği, muhasebe bilgi seviyelerinin daha öncesinde veya mevcut durumda herhangi bir işyerinde çalışanlarda anlamlı ve pozitif yönlü bir farklılık gösterdiği, muhasebe bilgi seviyelerinin daha önce muhasebe dersi alıp almama durumuna göre bir farklılık göstermediği, muhasebe bilgi seviyelerinin mezun olunan lise türüne göre anlamlı ve pozitif yönlü bir farklılık gösterdiği gözlemlenmiştir. Ayrıca öğrencilerin alt grup önermelerine verdikleri yanıtların ortalamaları incelendiğinde; dönem öncesinde “katılmıyorum” ve “kararsızım” seçeneklerinin daha fazla tercih edildiği, dönem sonrasında ise “katılıyorum” seçeneğinin daha fazla tercih edildiği görülmektedir. Bu çalışmanın tek bir üniversitede yapılması ve bölümlerdeki öğrenci sayılarının az olması araştırmanın sınırlılıkları arasında gösterilebilir. İlerleyen çalışmalarda; birden çok üniversitede daha geniş katılımcı sayısı, farklı değişkenler ve farklı analiz yöntemleri ile yapılacak çalışmaların bu sonuçlarla karşılaştırılması bu alandaki literatürü genişletecektir.

Kaynakça

- Akgün, M. ve Kıymaz Kıvraklar, M. (2021). Muhasebe Eğitiminde Sistem Düşüncesi ve Sistem Dinamiği Yaklaşımının Kullanımı: Finansal Muhasebe Dersleri için Bir Model Önerisi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Temmuz 2021, 17-34.
- Akpınar, S. ve Yıldız, Ş. (2018). Muhasebe Eğitimi Alan Öğrencilerin Muhasebe Algılarına Yönelik Metaforlar. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*. Ocak 2018, 91-114.
- Aygün, D. ve Gerekan, B. (2012). Muhasebe Dersini İlk Defa Alan Öğrencilerin Derse Yönelik Algılarının Tespiti: Karşılaştırmalı Bir Alan Araştırması. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*. Sayı:18, ss.48-63.
- Baş, T. (2013). *Anket Nasıl Hazırlanır?* Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Chan, S. H., Song, Q., Rivera, L. H. Ve Trongmateerut, P. (2016). Using an educational computer program to enhance student performance in financial accounting. *Journal of Accounting Education*. 36 (2016) 43-64. <http://dx.doi.org/10.1016/j.jaccedu.2016.05.001>
- Ferguson, J., Collison, D., Power, D. Ve Stevenson, L. (2011). Accounting education, socialisation and the ethics of business. *Business Ethics: A European Review* V:20, N.1, 12-29. doi: 10.1111/j.1467-8608.2010.01607.x
- Korkmaz, M. (2022). Okul Öncesi Eğitimi Pandemi Döneminde Alan Öğrencilerinin Okula Hazır Bulunuşluk Düzeyleri. *Spor, Eğitim ve Çocuk*. 2 (2), 36-55. DOI: 10.5505/sec.2022.46855
- Kırca, A. (2007). *Okul öncesi eğitimin ilköğretim birinci sınıf çocuklarının okula hazır bulunuşluklarına etkisi* (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Harman, G., Çelikler, D., (2012). Eğitimde Hazır Bulunuşluğun Önemi Üzerine Bir Derleme Çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. Ağustos 2012 Cilt 1 Sayı 3, ss.147-156.
- Saruhan, Ş. C., & Özdemirci, A., (2016), *Bilim, Felsefe Ve Metodoloji*, (4.Baskı), İstanbul: Beta Yayıncılık.
- Seethamraju, R. (2010). Information technologies in accounting education. *Proceedings of the AIS SIG-ED IAIM*, pp. 1-11.

Simon, J. (2007) Concept mapping in a financial accounting theory course. *Accounting Education*, 16:3, 273-308, DOI: 10.1080/09639280701430306.

Şeker, Y., ve İşleyen, A. (2018). Finansal muhasebe derslerinde oluşan kavram yanılgılarına yönelik bir araştırma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(3), 2403-2418. doi: 10.17218/hititsosbil.475232

Yenilmez, K. ve Kakmacı, Ö. (2015). İlköğretim Yedinci Sınıf Öğrencilerinin Matematikteki Hazır Bulunuşluk Düzeyi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. C:16 No:2 ss: 529-542.

Yıldırım, S. (2015). Genel Muhasebe Dersi Alan Öğrencilerin Derse İlişkin Beklentileri ve Başarı Durumlarının Değerlendirilmesi. *Muhasebe ve Denetime Bakış Dergisi*. Sayı:44 ss.1-14.